

21.9.2023

VN/17746/2023
VN/17740/2023Hallitussihteeri
Sonja Jantunen
APO/ASI

TERVEYDENHUOLLON AMMATTIHENKILÖIDEN NEUVOTTELUKUNNAN JA SOSIAALIHUOLLON AMMATTIHENKILÖIDEN NEUVOTTELUKUNNAN ASETTAMINEN

Esitys

Sosiaali- ja terveysministeriö esittää terveydenhuollon ammattihenkilöiden neuvottelukunnan sekä sosiaali- huollon ammattihenkilöiden neuvottelukunnan asettamista toimikaudeksi 02.10.2023–01.10.2026. Terveydenhuollon ammattihenkilöiden neuvottelukunnan osalta esitys perustuu terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) 41 §:n 1 momenttiin sekä terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun valtioneuvoston asetuksen (564/1994) 18-19 §:iin. Sosiaalihuollon ammattihenkilöiden neuvottelukunnan osalta esitys perustuu sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain (817/2015) 31 §:ään sekä sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun valtioneuvoston asetuksen (153/2016) 7-8 §:iin.

Neuvottelukuntien tehtävät ja kokoonpano

Terveydenhuollon ammattihenkilöiden neuvottelukunta

Terveydenhuollon ammattihenkilöiden neuvottelukunnan tehtävänä on terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 41 §:n 1 momentin nojalla antaa lausuntoja ja tehdä aloitteita terveydenhuollon ammattihenkilöiden koulutuksesta, ammattitoiminnasta ja viranomaisten välisestä yhteistyöstä.

Terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun asetuksen 19 §:n nojalla neuvottelukunta 1) seuraa ja koordinoi terveydenhuollon ammattihenkilöiden koulutuksen järjestämistä, sisältöä ja kehittämistarpeita, 2) arvioi terveydenhuollon ammattihenkilöiden koulutustarvetta sekä tekee aloitteita ja antaa lausuntoja siitä, 3) tekee aloitteita ja antaa lausuntoja terveydenhuollon ammattihenkilöiden koulutuksen uudistamisesta sekä 4) seuraa terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskinäistä ja viranomaisten välistä yhteistyötä sekä tekee aloitteita yhteistyön kehittämisestä.

Asetuksen 18 §:n nojalla valtioneuvosto kutsuu neuvottelukuntaan enintään 12 jäsentä sekä kullekin henkilökohtaisen varajäsenen. Valtioneuvosto määrää jäsenten keskuudesta puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Jäsenten tulee edustaa terveydenhuolto- ja opetusviranomaisia, lääketieteellisiä ja hammaslääketieteellisiä tiedekuntia ja yksiköitä sekä terveydenhuollon ammattihenkilöiden koulutuksesta vastaavia muita korkeakouluja ja oppilaitoksia.

Sosiaalihuollon ammattihenkilöiden neuvottelukunta

Sosiaalihuollon ammattihenkilöiden neuvottelukunnan tehtävänä on sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 31 §:n 1 momentin nojalla antaa lausuntoja ja tehdä aloitteita sosiaalihuollon ammattihenkilöiden koulutuksesta, ammattitoiminnasta ja viranomaisten välisestä yhteistyöstä.

Sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun asetuksen 8 §:n nojalla neuvottelukunta 1) seuraa ja arvioi sosiaalihuollon ammattihenkilöiden osaamis- ja koulutustarpeita sekä edistää sosiaalihuollon ammattihenkilöiden ammattitaidon ja koulutuksen kehittämistä, 2) seuraa ja arvioi sosiaalihuollon ammattihenkilöiden työnjaon kehittämistarvetta sekä edistää tarkoituksenmukaisen tehtävärakenteen muodostumista, 3) seuraa ja edistää sosiaalihuollon ammattihenkilöiden keskinäistä ja viranomaisten välistä sekä asiakkaiden kanssa tehtävää yhteistyötä ja sen kehittämistä sekä 4) hoitaa ne tehtävät, jotka määrätään erikseen valtioneuvoston tekemässä neuvottelukunnan asettamispäätöksessä. Tällaisina erikseen määrättyinä tehtävinä neuvottelukunnan tulee toimikaudella 2023–2026 tukea sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden työnjaon uudistamista.

Asetuksen 7 §:n nojalla valtioneuvosto kutsuu neuvottelukuntaan enintään 12 jäsentä sekä kullekin henkilökohtaisen varajäsenen. Valtioneuvosto määrää jäsenten keskuudesta puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Jäsenten on edustettava sosiaalihuollon viranomaisia, julkista ja yksityistä palvelujärjestelmää, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastoa, opetus- ja työvoimaviranomaisia sekä sosiaalihuollon ammattihenkilöiden koulutuksesta vastaavia yliopistoja, ammattikorkeakouluja ja oppilaitoksia.

Valmistelu

Sosiaali- ja terveysministeriö pyysi kirjeellään 29.06.2023 asianomaisissa asetuksissa tarkoitettuja tahoja nimeämään ehdokkaansa neuvottelukuntien kokoonpanoon. Terveydenhuollon ammattihenkilöiden neuvottelukunnan osalta pyynnöt lähetettiin sosiaali- ja terveysministeriön lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriöön, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastoon, Opetushallitukseen, Helsingin yliopistoon, Itä-Suomen yliopistoon, Oulun yliopistoon, Tampereen yliopistoon, Turun yliopistoon, Ammattikorkeakoulujen terveysalan koulutusjohtajien verkostolle ja Sosiaali- ja terveysalan toisen asteen kouluttajien johdon verkostolle. Sosiaalihuollon ammattihenkilöiden neuvottelukunnan osalta pyynnöt lähetettiin sosiaali- ja terveysministeriön lisäksi Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastoon, opetus- ja kulttuuriministeriöön, työ- ja elinkeinoministeriöön, Lapin hyvinvointialueelle, Pirkanmaan hyvinvointialueelle, Helsingin kaupungille, Hyvinvointiala HALI ry:lle, Valtakunnallinen sosiaalityön yliopistoverkosto Sosnetille, Sosiaalialan ammattikorkeakouluverkostolle, Sosiaalialan osaamiskeskuksille ja Sosiaali- ja terveysalan toisen asteen kouluttajien johdon verkostolle.

Tehtävien tavoitteista ja toteuttamisesta

Terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain tarkoituksena on lain 1 §:n mukaan edistää potilasturvallisuutta sekä terveydenhuollon palvelujen laatua: 1) varmistamalla, että terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitettulla terveydenhuollon ammattihenkilöllä on ammattitoiminnan edellyttämä koulutus, muu riittävä ammatillinen pätevyys ja ammattitoiminnan edellyttämät muut valmiudet; 2) järjestämällä terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvonta terveyden- ja sairaanhoidossa; sekä 3) helpottamalla ammatillisesti perusteltua terveydenhuollon ammattihenkilöiden yhteistyötä ja tarkoituksenmukaista käyttöä.

Sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain tarkoituksena on lain 1 §:n mukaan edistää asiakasturvallisuutta sekä sosiaalihuollon asiakkaan oikeutta laadultaan hyvään sosiaalihuoltoon ja hyvään kohteluun: 1) varmistamalla, että sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitettulla sosiaalihuollon ammattihenkilöllä on ammattitoiminnan edellyttämä koulutus, riittävä ammatillinen pätevyys ja ammattitoiminnan edellyttämät valmiudet sekä mahdollisuus kehittää ja ylläpitää ammattitaitoaan; 2) edistämällä sosiaalihuollon ammattihenkilöiden yhteistyötä ja tarkoituksenmukaisen tehtävärakenteen muodostamista asiakkaiden palvelutarpeet huomioon ottaen; 3) järjestämällä sosiaalihuollon ammattihenkilöiden ammattitoiminnan valvonta.

Terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun asetuksen 18 §:n ja sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun asetuksen 7 §:n nojalla neuvottelukunnat voivat asettaa asioiden valmistelua varten jaostoja, joiden tehtävät niiden on määriteltävä. Neuvottelukuntien on kuultava terveydenhuollon ja sosiaalihuollon ammattihenkilöiden ammattijärjestöjä ja työnantajatahoja, asiakkaita edustavia tahoja sekä muita asiantuntijoita.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021, jäljempänä *järjestämislaki*) tarkoituksena on 1 §:n 1 momentin mukaan edistää ja ylläpitää väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä varmistaa yhdenvertaiset, yhteentoimivat ja kustannusvaikuttavat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut koko maassa. Järjestämislain 4 luku sisältää säännökset koskien sosiaali- ja terveydenhuollon ohjausta, suunnittelua ja kehittämistä ja 32 §:ssä säännökset sen osana tehtävää koulutus-, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa (jäljempänä *TKKI*). Hyvinvointialue vastaa alueellaan tehtävälänsä TKKI-toiminnasta sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet huomioiden. Hyvinvointialue koordinoi ja ohjaa palvelutuotannossa tapahtuvaa integroitua kehittämistyötä ja tukee kuntia hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyvässä kehittämissä. Hyvinvointialue osallistuu kansalliseen ja alueelliseen sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämiseen ja toimii yhteistyössä kuntien sekä koulutus-, kehittämis- ja tutkimustoimintaa harjoittavien organisaatioiden kanssa. Osana TKKI-toimintaa sosiaali- ja terveydenhuollon osaamis- ja työvoimatarpeen arviointia ja ammatillisen osaamisen kehittämistä on tehtävä yhteistyössä yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja toisen asteen

ammattillisten oppilaitosten kanssa sekä muiden koulutusviranomaisten, työhallinnon ja maakuntien liittojen kanssa.

Järjestämislain 59 § nojalla hyvinvointialueen tulee seurata sen sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön, mukaan lukien sen yksityisen palveluntuottajan palveluksessa olevan henkilöstön, jolta hyvinvointialue hankkii palveluja, ammatillista kehittymistä ja huolehtia siitä, että henkilöstö osallistuu riittävästi oman alansa täydennuskoulutukseen.

Järjestämislaissa säädetään 5 luvussa hyvinvointialueiden välisestä yhteistyöstä ja 36 §:ssä yhteistyösopimuksesta (jäljempänä *YTA-sopimus*). Yhteistyösopimuksen on edistettävä sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuutta, tuottavuutta, laatua, asiakas- ja potilasturvallisuutta, tarpeenmukaisuutta, yhdenvertaista saatavuutta, kielellisiä oikeuksia sekä palveluketjujen ja palvelukokonaisuuksien toimivuutta. Yhteistyösopimuksessa on sovittava muun muassa TKKI-toiminnan toteuttamisesta sekä yliopistollista sairaalaa ylläpitävän hyvinvointialueen koordinaatio-, ohjaus- ja neuvontatehtävistä näissä toiminnoissa. Hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksen sisältöä ja valmistelua koskevan 1.7.2023 voimaan tulleen valtioneuvoston asetuksen (309/2023) 3 §:n mukaan yhteistyösopimuksessa on osana strategista suunnitelmaa ja sen toteuttamista sovittava muun muassa keinoista, joilla luodaan edellytykset yhteistyöalueen hyvinvointialueiden ja yhteistyöalueella koulutus-, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa harjoittavien tahojen yhteistyölle sekä yhteiselle osaamistarpeiden arvioinnille ja ennakkoinnille.

Neuvottelukuntien toiminnassa huomioidaan osana niiden lakisääteliä tehtäviä myös sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tavoitteet ja sen mukaiset tehtävät sosiaali- ja terveydenhuollon yhteentoimivuuden vahvistamisessa. Neuvottelukuntien tulee tehdä keskinäistä ja poikkihallinnollista yhteistyötä sosiaali- ja terveydenhuollon integraation ja ammattihenkilöiden yhteisten tehtävien edistämiseksi palvelujärjestelmässä. Neuvottelukuntien tekemän yhteistyön tavoitteena on tukea kansallista ohjausta sekä yhteistyöalueita ja hyvinvointialueita sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden koulutustoiminnassa, osaamis- ja työvoimatarpeen arvioinnissa sekä ammatillisen osaamisen kehittämisessä.

Neuvottelukunnat voivat tässä tarkoituksessa päättää yhtä pitävistä kokouskäytännöistä ja asioiden käsittelytavoista sekä perustaa yhtä pitävin päätöksin asetusten tarkoittamia jaostoja. Neuvottelukuntien tulee yhteensovittaa toimintansa sosiaali- ja terveydenhuollon neuvottelukunnan sekä sen alaisten jaostojen kanssa.

Jäsenet

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986) 4 a §:ssä säädetään julkisen hallinnon ja julkista valtaa käyttävien toimielinten kokoonpanosta. Pykälän mukaan valtion komiteoissa, neuvottelukunnissa ja muissa vastaavissa toimielimissä, hyvinvointialueen, hyvinvointiyhtymän ja hyvinvointialueiden välisen yhteistoiminnan toimielimissä sekä kunnallisissa ja kuntien välisen yhteistoiminnan toimielimissä, lukuun ottamatta aluevaltuustoja ja kunnanvaltuustoja, tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisestä syystä muuta johdu. Sekä terveydenhuollon että sosiaalihuollon neuvottelukuntaan on nimeämispyyntöissä pyydetty ehdokastahoja ilmoittamaan jokaisen ehdokaspaikan osalta nais- ja miesehdokas sekä ilmoittamaan kumpi heistä olisi ensisijaisesti jäsen ja kumpi varajäsen. Terveydenhuollon ammattihenkilöiden neuvottelukunnan ja sosiaalihuollon ammattihenkilöiden neuvottelukunnan kokoonpanot täyttävät naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annettu lain 4 a §:ssä asetetut vaatimukset.

Kustannukset ja rahoitus

Neuvottelukunnat työskentelevät virka-aikana ilman erillistä korvausta.

Neuvottelukuntien menot maksetaan valtion talousarvion momentilta 33.01.01.01. Seurantakoodit ovat 55050103/Terveystenhuollon ammattihenkilöiden neuvottelukunta ja 55050107/Sosiaalihuollon ammattihenkilöiden neuvottelukunta.